

1877-05-21

AFSENDER

J. C. Jacobsen

MODTAGER

Laura Jacobsen

FAKTA

Type:
Brev

Sprog:
Dansk

Afsendersted:
Marseille

Modtagersted:
København

Arkivplacering:
FA 2-021-00058; F7

Emneord:
Rejsebrev, rejsebrev

DOKUMENTINDHOLD

Rejsebrev fra Frankrig bl.a. med beskrivelse af besøg i Fontainebleau, hos Gloxin i Lyon, gensynet med Blois og dets betydning for J. C. Jacobsens planer med hensyn til indretningen af Frederiksborg Slot. Brevet slutter med de videre planer for rejsen, der bl.a. skal gå til Triest, Bologna og Ravenna.

TRANSSKRIFTION

Marseille. Grand Hotel de Marseilles
Mandag Aften d 21 Mai 77

Kjære Laura!

Skjøndt jeg har kjørt paa Jernbane sidste Nat og fremdeles hele Dagen, er det dog endnu, Kl. 9½, for tidligt at gaae til Sengs og jeg vil derfor bruge en Aftentime til at fortsætte mine Reise Erindringer før de udvidskes. Men hvor var det jeg slap ? Det var nok i Paris i Mandags Morges d 14 ? Jeg synes at jeg har fortalt at jeg var i Grand Opera med mine danske Venner og saa Faust med Mdles. Caraalho som Margrethe, men som ikke mere var tilfredsstillende, og at jeg var i Fontainebleau, som vi nød i det skjønneste Veir.- Om Mandagen spiste Johannes, Glosimodt og Lange Müller hos mig ved Table d'Hote hvor jeg tog Afsked med Professor Munch og hans Kone og med Jernstøber Heegaard og hans Frue, som er meget livlig og sagde at hun var i Familie med Otilie, men hvorledes kan jeg som sædvanlig ikke huske. Johannes, L. Müller og jeg flanererede derefter paa Boulevarden og i Champs Elysées indtil Kl. 10, da jeg maatte tage Afsked med dem for at pakke mine Reisesager til Afreisen næste Morgen. Den elskværdige Johannes kom dog atter om Morgenens paa Stationen for at tage endelig Afsked fra mig men jeg følte derefter i de første Dage Savnet af de kjære Venners Selskab saameget stærkere. Det er lidt uheldigt at begynde en Reise med et Ophold i Paris, det patentserede Livs By, thi derefter synes Alt, især de mindre Byer med deres Smaakjøbstadsliv flaut og kjedeligt.

Slottet i Blois fornøiede det mig meget at gjensee og jeg saa Adskilligt som har Interesse med Hensyn til mine Frederiksborg Projecter. I Orleans og Bourges interesserede det mig vel ogsaa at see de gamle Kirker, m. m. men jeg er ikke mere saa fortrolig med Architecturens historiske Udvikling som tidligere, saa at jeg ikke

kan betragte slige Gjenstande med det kyndige Øie, som først giver dem en sand Betydning. Det samme gjælder, om end i mindre Grad, om Malerier, men jeg tænker jeg skal opfriske min Kundskab i Kunsthistorie naar jeg kommer til Florenz, skjøndt jeg har en Fornemmelse af at jeg er ude over "Lehr- und Wanderjahre" d.v.s. i denne Retning, thi jeg troer og haaber at jeg til min sidste Stund ikke skal tabe Lysten og Evnen til at lære. Men nu concentreres min Tilbøjelighed i den Henseende mere og mere til det, der vedkommende mit egentlige Kald, som Brygger, Bygmester, og Statsborger.- I Lyon opsøgte jeg strax Gloxins, som modtog mig med den største Hjertelighed og vare utrættelige i at vise mig Opmærksomhed. Da jeg kom ind i Byen saae jeg at man var ivrigt beskjæftiget med at pynte Gader og Huse med Flag, Guirlander etc. og erfarede snart, at der skulde være en festlig Sammenkomst af Sang og Musikforeninger fra en Mængde Byer i Frankrig og Schweitz.- Festen begyndte Løvedag Aften med en colossal "Retraite", d.v.s en Tappenstreg, med Fakler, som drog gjennem de illuminerede Gader, blandt hvilke Rue de Lyon, hvor mit Hotel laae, men uheldigviis havde jeg ikke faaet Vindue ud til Hovedgaden; dog lykkedes det mig at faae et Extra Værelse med Vindue til denne Gade, hvor jeg kunde indbyde Gloxin's

til at komme og se dette smukke Optog, som fik den største Interesse ved den umaadelige, livligt bevægede, Menneskemasse som opfyldte hver Tomme af Gaden og Pladserne saalangt man kunde øine.- Da der næste Middag skulde være et endnu langt større Optog gjennem samme Gade af de talrige over 100 Foreninger for instrumental Musik (blæsende Instrumenter) med deres luxuriøse Bannere, indbød jeg Gloxin's (inclusive hans Broder og Børnene) til at spise Frokost hos mig i Hotellet og jeg leiede dertil Salonen paa 1ste Sal midt i Hotellet, fra hvis Altan vi efter Frokosten saae hele Toget defilere forbi os. Veiret var uheldigviis ikke heldigt; af og til faldt der Regn og det var da morsomt at hele Gaden fra Ende til anden saa at sige brolagt med Parapluier. Vi overværede derefter i endnu slettere Veir Uddelingen af Præmier til de musikalske Foreninger som havde udmærket sig, hvilket fandt sted paa Pladsen Belsaar (hvor jeg fik Leilighed til at see den bekjendte General Bourbaki) derefter kjørte jeg hjem til Gloxin's og spiste til Middag hos dem, tog derpaa Afsked med den elskværdige Mlle Sophie, den vakre lille Roger og den søde, livlige Gabrielle, hvorimod Gloxin's fulgte mig til Hotellet

og dér sagde mig Farvel, med Hilsener til dig, Carl og Ottilie.- Jeg havde bestilt Sove Coupé paa Jernbanen som jeg ogsaa fik og hvilede derfor godt, men Sønnen var ikke synderlig rolig.- Da jeg kom hertil imorges, erfarede jeg at man i Marseille er mere nøieregnende med at lukke Alt om Søndagen end i Paris, vel ikke fordi man er mere "hellig", men fordi man ikke er saa arbeidsom og gjerne vil holde Ferie. Som Følge heraf kunde jeg ikke idag see hverken

[på langs]

Her er endnu ikke kommen Brev fra Hjemmet. Derimod modtog imorges Brev fra Assessor Petersen fra Florenz, hvorfra han dog allerede er bortreist. Jeg svarede alligevel, da mit Brev maaske bliver sendt efter ham fra hans Logis i Florenz

Veltens Bryggeri eller nogen af de andre Fabriker, hvori der er nye Iismaskiner, i Virksomhed og jeg maa derfor blive her endnu i Morgen.- Jeg har derfor benyttet Dagen til at gennemvandre Byen paa langs og tværs fra Chateau d'Eau med zoologisk Have til Joliette og alle Dokkerne hvor jeg saa Havnebanen netop saaledes som jeg har forstaaet at den skulde være paa Gl Holm. Da jeg havde travet omkring til Kl 4, var jeg dog træt og echauffé og hvilede mig derfor timestid paa en Sopha, hvorpaa jeg tog en Vogn som kjørte mig gennem Prado og Chemin de Ceinture til "Roubion" med den deilige Udsigt over Middelhavet, hvor jeg spiste til Middag, blandt andet smaae Skaldyr fra Havet (som ikke smagte ilde, naar de bleve godt pebrede). Derpaa kjørte jeg tilbage til Byen og var en Timestid i Casinó, en brillant stor Café med Tilskuerpladser, med Musik, Sang og dramatiske og acrobatiske Forestillinger, som ikke vare synderligt morsomme, men det hele var meget anstændigt. Nu er Kl 11 og jeg vil søge Hvile.

Tirsdag Eftermiddag.

Idag har jeg færdedes i Forretninger, men naar jeg har spist til Middag, gaar eller kjører jeg op til Notre Dame de la Garde for at see Solen gaa ned. Imorgen tidlig tager jeg til Nizza og kommer saaledes 1 Dag senere til Genua og Florenz end jeg forleden angav. Jeg antager at blive i Florenz med Excursioner til d 3 Juni inclusive at gaae d 4de til Bologna og Ravenna (eller maaske til Mantua) at komme til Venedig d 8de, blive dér til d 11te eller 12te, i Triest 13de og 14de til Wien d 15de; i Wien 16-17-18 til München d 19de; i

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARISBERGFONDET

München 20-22 til Hamborg d. 24 Aften og i Kbhvn d 25
Formiddag

[på langs]

At jeg befinder mig vel, er det overflødig at sige. Gid I Alle
derhjemme maa have det ligesaagodt! Hils alle Venner og
Bekjendte fra Din

Jacobsen (Her er endnu ikke kommen Breve fra Hjemmet.)

1877 C.M. Marseille. Grand Hôtel de Marseille
Mandag Aften p. 21 Maas 77.

Kjære Laura!

Kjæmt jeg fandt kjæmt jeg Jacobsons sidste Nat og første
fulde Dagen, at det dog endnu, til 9/2, var lidt at gøre
høi Penge og jeg med drøst brugte en Affektive her at
fastfætte min Lise. Grundene for de indsigter, som
gives mig det jeg sag? Det var nok i Paris, ^{Marsdag} ~~Lørdag~~
Marsdag p. 14/2. Jeg tjener dog at jeg selv fortæller at jeg var
i Grand Opéra med min datter Minnie og søn Fauch
med Mrs Caralho som Margot, men som det var, som
Lise og Lise med og at jeg var i Fontainebleau, som vi var i
det kjæreste Skid. Om Mandagen spiste Johannes, Gledemid
og Konge Skille det mig med Table d'Hotel, som jeg dog Affekt
med professor Munch og søn Sam og med Jacobson Høgaard og
søn Sam, som så meget lidt leg og sagde at hun var i Sankt
med Othello, men som det var som jeg selv sad med det første.
Johannes, L. Skille og jeg flammende drøst som Bealesdoug
og i Champs Elysees midt til 10, da jeg var alle toge Affekt
med dem som at på den min Lise, sagde til Casanova, som
Margot. Om eftermiddagen Johannes kom dog alle min, som
Margot som Staba som sagde at toge endelig Affekt som mig
men jeg fælt drøst i de første dage Panik af de gamle
Minne og Sankt som sagde som det var. Det var lidt indfølelse at
begynde en Lise med et Affekt i Paris, det på den første
Lise og til drøst som det var, som de minde leg og med
som Sankt og Lise som det var og Lise.

Plattet: Blaci forvinder det mig dog meget at gjenfå
og jeg saa Adskilligt som saa Lutherske end jensige de
min Frederiksborg Provisores. I Orleans og Prauzes
indseende det mig vel ogsaa at see de gamle Læber, en nu,
men jeg se de man saa forholdsvis med Christen's end fæstende
Hænder som tidligere, saa at jeg de kan kende de sigi Opførelse
med det Lydige Plei, som først givde dem en saad Læstidning
de samme gjælder, men end i mindre Grad, som Malarsid,
men jeg tænkte at jeg skal og sætte min Læstidning i Læstidning
naar jeg kommer til Høring, kjædet jeg saa en Sammenligning
af at jeg se det end "Læstidning og Høring", de. m. f. i
denne Læstidning, de jeg saa og se at jeg det end i det
På det de skal have Læstidning og Læstidning det at have. Men en
indseende min Læstidning; den fæstende man og man
de det, de endtaamend end egenlige Læst, som Læstidning, Læstidning,
og Høring. — I Lyon afsigle jeg saa Glozier, som
endtaamend mig end den gamle Høring og man indtaamend
i at mig mig Opførelse. De jeg saa end i Læstidning saa jeg
at man end indsigte indsigte end at ogsaa Gader og Læstidning
de, Gader end sig og endtaamend man, at det endtaamend man en
fæsting Sammenligning af Læstidning og Høring saa en Høring
Læstidning i Frankrig og Schwetz. — I den Høring Læstidning og Læstidning
end en indsigte "Læstidning", de. m. f. Læstidning, end Læstidning, som
saa og endtaamend de indtaamend Gader, blandt Læstidning Rue de Lyon,
saa end fæstidning Læstidning, men indsigte end Læstidning de jeg de fæstidning
end de fæstidning; dog Læstidning det mig at saa de Læstidning
end Høring de den Gader, saa jeg endtaamend endtaamend Glozier

Uellius benjyran eller nogen af de andre Sabler, som der
 er nye Lidenskabes, i Heltalsføde og jeg i en drages blæs
 for anden i Maanen. - Jeg for drages beuget doger det at
 gjennevander Lige forlangt og kærde for Chateau d' Eau med
 gaalgete Jær og det Julette og alle Saltsam, som jeg saar
 Janurbænen uerby faaledet som jeg for forlaadet at den fult
 naar for G. Jalen. Da jeg saar drach anbaug det te 4, som
 jeg dog skal og eibauffe og Julede, mig drages en Cuentid per ein
 Pæge, forger jeg dog en Høge som Jærte mig gjennev Trade
 og Chemin de Cœnture det "Pauvra" med den drilge hofigt
 anet Biddilpaat, som jeg sigt det Hædny, blandt andet somer
 Hædny for Jærte (som det foragte ild, naar de blæs gødt yabrede).
 Drager Jærte jeg hellig det Lige og som en Cuentid i Capen
 en berillant, for Capen med Eelgængelst, med Hæfist, Paug
 og dramatiske og aerobatiske Lænsillings, som det naar Jædalyt
 maendruer, men det Jærte som meget anstændigt.
 Men er te 11 og jeg mit Jærte Jærte.

21/5/77

Eendy Hæmndny.

I dag for jeg færdigt i Lænsillings, men naar jeg for Jærte
 det Hædny, gaas det Jærte jeg og det Hædny Dame de la Garde
 for et for Palau gaas med. - Maanen det doger jeg det Hædny
 og Lænsillings faaledet I dag forger det Gæmna og Hædny ad jeg færdigt
 angan. Jeg anogst at Hæm i Hædny med Hæmndny det te 3 som iclusum
 at gaas te 4te det Bologna og Ravenna (eller maader det Hæmndny)
 at Lænsillings det Hædny te 8te, Hæm det det te 10te eller 12te; i Fried 13te og 14te
 det Wien te 15te; i Wien 16-17-18te det Hæmndny te 19te; i München 20-22.
 det Hamborg te 24 Ofter og i Hæmndny te 25 Hæmndny.

Det jeg forger mig end at det anstændigt at jeg
 Jærte eller Maanen og Hædny for den Hædny
 Jærte som Hæmndny med Lænsillings
 Jærte som Hæmndny med Lænsillings